

PROLOG

VAKS SE ČUČEĆI ŠUNJAO DUŽ LOŠE ODRŽAVANE ograde, tako da su mu čizme strugale po suvom tlu. Držao je svoj sterion 36 podignut pored glave, a duga srebrnasta cev bila je posuta crvenom glinom. Revolver naizgled nije bio ništa posebno, premda je doboš od šest metaka bio tako pažljivo mašinski izrađen od legure čelika da nije bilo nikakvih zazora. Nisu se presijavali ni metal ni egzotični materijal od koga je drška bila napravljena, ali pristajao mu je u šaci kao saliven.

Do pojasa visoka oграда bila je klimava, drvo je s vremenom posivelo i držalo se samo zahvaljujući iskrzanom konopcu kojim je bilo upleteno. Smrdelo je na starost. Čak su i crvi davno odustali od drveta.

Vaks proviri preko čvorovima uvezanih taraba i prelete pogledom po praznom gradiću. Plave linije lebdele su u vazduhu pred njegovim očima, pružajući mu se od grudi do obližnjih izvora metala, što je bila posledica njegove Alomantije. To postiže sagorevanje čelika; omogućuje mu da vidi gde se nalaze izvori metala, pa da može da ih Gurne ako hoće. Njegova težina naspram težine tog nekog predmeta. Ako je predmet teži, onda će on biti odgurnut unazad. Ako je on teži, predmet biva poguran napred.

U ovom slučaju, nije Gurao. Samo je gledao linije kako bi video da li se neki komadi metala pomeraju. Ne pomera se nijedan. Ekseri koji spajaju zgrade, čaure metaka što leže razbacane po zemlji, ili

potkovice nagomilane u tihoj kovačnici – sve je to bilo nepomično baš kao stara crpka ukopana u tlo desno od njega.

Voden oprezom, ni on nije mrdao sa svog mesta. Čelik je i dalje ugodno sagorevao u njegovom želucu pa je – iz predostrožnosti – nežno Gurnuo od sebe u svim pravcima istovremeno. To je štos koji je savladao pre nekoliko godina; ne Gura nijedan određeni metalni predmet, već oko sebe stvara svojevrsni odbrambeni mehur. Svako parče metala koje doleti ka njemu biće blago skrenuto s puta.

To daleko da je nepogrešivo; i dalje može da popije metak, ali hici bi skretali tako da ne pogađaju svoj cilj. To mu je u nekoliko navrata spaslo živu glavu. Nije bio siguran kako tačno to radi; njemu je Alo-mantija često nagonaska stvar. Nekako je čak uspeo da iz toga izuzme metal koji nosi na sebi, pa tako ne Gura sopstveni pištolj iz ruke.

Produžio je niz ogradu – sve vreme motreći na linije koje vode ka metalima kako bi bio siguran da mu se niko ne prikrada. Feltrel je nekada bio imućan grad – pre dvadeset godina. Onda se pleme kolosa nastanilo u blizini. Nakon toga kola su pošla nizbrdo.

Danas napušteni grad deluje potpuno prazno, premda on zna da nije tako. Vaks je došao u lov na jednog psihopatu – i poveo je pomoć.

Uhvati se za vrh ograde i preskoči je, a noge mu zastrugaše po crvenoj glini. Čučeći, on tako pognut pretrča do stare kovačnice. Odeća mu je bila zastrašujuće prašnjava, ali lepog kroja: dobro odelo, srebrnasta kravata oko vrata, svetlucave manžetne na rukavima lepe bele košulje. Vodio je računa da izgleda kao da mu tu nije mesto, kao da namerava da prisustvuje balu u Elendelu umesto da se vucara po napuštenom gradu u Bestragiji proganjajući nekog ubicu. Kako bi upotpunio odevnu kombinaciju, nosio je polucilindar da bi se zaštitio od sunca.

Začu se nekakav zvuk; neko je stao na dasku prekoputa, pa je zaškipala. Bilo je to tako slabašno da mu umalo promače. Vaks smesta odgovori na to rasplamsavajući čelik koji mu je sagorevao u stomaku. Gurnu nekoliko eksera zakucanih u zid pored njega baš u trenutku kada se prolomi hitac.

Od njegovog iznenadnog Guranja zid se zatrese jer su se stari zarđali ekseri prenapregli. Guranje ga pomeri u stranu i on se zakotrlja

po zemlji. Plava linija pojavi se u trenu – metak koji se zabi u tlo gde je on maločas bio. Kako se pridigao u čučanj, tako je usledio i drugi hitac. Ovaj mu je prišao blizu, ali za dlaku skrenuo s puta kako mu se približavao.

Skrajnut u stranu njegovim čeličnim mehurom, metak mu prozuja pored uva. Da je leteo za palac udesno, popio bi ga pravo u čelo bez obzira na čelični mehur. Mirno dišući, on diže sterion i nacilja balkon starog hotela prekoputa, odakle je došao hitac. Ispred balkona je bio znak hotela, iza kog se mogao sakriti strelac.

Vaks opali pa Gurnu metak, terajući ga dodatnim potiskom kako bi ga ubrzao i kako bi metak dobio veću probojnu moć. On ne puca uobičajenim olovnim mecima ili olovnim sa bakrenom čaurom; treba mu nešto jače.

Metak velikog kalibra u čeličnoj čauri pogodi balkon i snaga koju mu je dodao natera ga da probije drvo i pogodi čoveka iza njega. Plava linija koja je vodila do njegovog oružja zadrhta dok je on padao. Vaks lagano ustade, otoresajući prašinu s odeće. U tom trenu prolomi se još jedan pucanj.

On opsova, nagoniski ponovo Gurajući eksere, premda mu je osećaj govorio da je zakasnio. Dok je on čuo hitac, bilo je već prekasno da Guranje pomogne.

Oboren je na zemlju. Ta sila je morala nekud da ode, pa ako ekseri ne mogu da se pomere, mora on. Zastenja kad pade i diže revolver, a prašina mu se lepila za znoj na šaci. Mahnito je tražio onog što je pucao na njega. Promašio je. Možda je čelični mehur...

Neko telo se zakotrlja na krovu kovačnice i tresnu na tlo tako da se diže oblačak crvene prašine. Vaks trepnu, pa diže pištolj u visinu grudi i ponovo zamače iza ograde čučajući kako bi se zaklonio. Sve vreme je posmatrao alomantske linije. One bi ga mogle upozoriti ako mu neko priđe, ali samo ako ta osoba drži ili nosi nekakav metal.

Ka telu koje je palo pored zgrade nije vodila nijedna linija, međutim, još jedan par treperavih crta vodio je do nečega što se kretalo duž zadnjeg dela kovačnice. Vaks spusti pištolj i nacilja kada jedna prilika zamače oko zgrade i potrča ka njemu.

Žena je nosila beli mantil, koji se crveneo po skutovima. Tamna kosa bila joj je pokupljena u rep i nosila je pantalone i širok opasač,

a na nogama debele čizme. Lice joj je bilo četvrtasto, snažnih crta, sa usnama koje su se često na desnoj strani izvijale u polusmešak.

Vaks uzdahnu od olakšanja i spusti pištolj. „Lesi.”

„Ponovo si samog sebe oborio na zemlju?”, upita njegova žena stigavši do ograde i sakrivši se pored njega. „Na licu imaš više prašine nego Majls bora od mrštenja. Možda ti je vreme za penziju, matori.”

„Lesi, ja sam *tri meseca* stariji od tebe.”

„To je dugih tri meseca.” Ona proviri preko ograde. „Jesi li video još nekog?”

„Oborio sam jednog čoveka sa balkona”, odgovori Vaks, „ali nisam uspeo da vidim da li je to Krvavi Tan ili neko drugi.”

„Nije bio”, reče mu ona. „On svakako ne bi pokušao da te ustrelji sa tolike udaljenosti.”

Vaks klimnu glavom. Tan voli da sve bude lično. Izbliza. Psihopata duboko žali zbog toga što mora da se služi pištoljem i retko kada puca u nekoga a da ne može da mu vidi strah u očima.

Lesi prelete pogledom po mirnom gradu, pa na tren pogleda njega, spremna za pokret. Pogled joj na tren polete naniže – prema džepu na njegovoj košulji.

Vaksov pogled pođe za njenim. Iz džepa mu je virilo pismo koje je dobio dan ranije. Bilo je upućeno iz velikog grada Elendela i naslovljeno na lorda Vaksilijuma Ladrijana. Bilo je to ime kojim se Vaks godinama ne služi. Ime koje mu sada zvuči pogrešno.

On tutnu pismo dublje u džep. Lesi misli da ono nagoveštava više nego što je zapravo slučaj. U gradu više nema ničega za njega i kuća Ladrijan će se i bez njega sasvim lepo snaći. Zaista je trebalo da spali to pismo.

Kako bi joj skrenuo pažnju sa pisma, Vaks klimnu glavom ka oborenom čoveku pored zida. „Tvojih ruku delo?”

„Imao je luk”, objasni ona. „Sa kamenim glavama za strele. Skoro da te je smaknuo odozgo.”

„Hvala ti.”

Ona slegnu ramenima, ali oči joj zaiskriše od zadovoljstva. U krajevima tih očiju sada su se širile bore, pošto ih je šibalo jako sunce Bestragije. Bilo je vreme kada su ona i Vaks vodili račun ko je češće koga spašavao. Oboje su odavno taj račun izgubili.

„Pokrivaj me”, tiho kaza Vaks.

„Čime?”, upita ona. „Bojom? Poljupcima? Već si pokriven prašinom.” Vaks na to diže jednu obrvu i pogleda je.

„Izvini”, odgovori mu ona mršteći se. „U posljednje vreme prečesto se kartam s Vejnom.”

On frknu pa pritrča lešu i prevrnu ga. Bio je to čovek okrutnog lica sa bradom starom nekoliko dana; rana od metka još je krvarila na njegovom desnom boku. *Čini mi se da ga prepoznajem*, pomislio je Vaks preturajući mu po džepovima, pa vadeći zrnce crvenog stakla, boje krvi.

Žurno se vrati do ograde.

„I?”, upita ga Lesi.

„Donalova družina”, odgovori Vaks, pokazujući joj staklence.

„Kopilad”, opsova Lesi. „Nisu mogli da ovo naprosto prepuste nama, zar ne?”

„Lesi, *ipak* si mu ustrelila sina.”

„A ti si mu ustrelio brata.”

„Ja sam pucao u samoodbrani.”

„I ja sam”, odvrati ona. „Klinac mi je *išao na živce*. Osim toga, preživeo je.”

„Ostao bez nožnog prsta.”

„Ne treba ti svih deset”, reče ona. „Imam rođaku koja ima samo četiri. Ništa joj ne fali.” Diže revolver prelećući pogledom po praznom gradu. „Naravno, izgleda malčice smešno. Pokrivaj me.”

„Čime?”

Ona se isceri pa izlete iz njihovog zaklona i potrča prema kovačnici. *Saglasje*, pomislio je Vaks smešeći se, *što volim tu ženu*.

Motrio je ima li još strelaca, ali Lesi je stigla do zgrade a da nijedan hitac nije bio ispaljen. Vaks joj klimnu glavom, pa potrča preko ulice prema hotelu. Ulete unutra, proveravajući da li se u ćoškovima neko krije. Prostorija je bila prazna, pa se priljubio pored dovratka i mahnuo ka Lesi. Ona potrča ka susednoj zgradi na svojoj strani ulice i proverila je.

Donalova družina. Da, Vaks jeste ustrelio njegovog brata – čovek je u tom trenutku pljačkao železnička kola. Međutim, koliko je on shvatao, Donal zapravo i nije mario za svog brata. Ne, jedino što je Donala uznemirilo bilo je to što je ostao bez para, pa je verovatno upravo zbog toga i došao ovamo. Ucenio je glavu Krvavog Tana zbog toga što je

ukrao njegovu pošiljku krivolegure. Donal verovatno nije očekivao da Vaks dođe u lov na Tana u isto vreme kada i on, ali njegovi ljudi dobili su trajno naređenje da ubiju Vaksa i Lesi čim ih vide.

Vaks je napola bio u iskušenju da ode iz tog mrtvog grada i ostavi Donala i Tana da se razračunaju, ali oko mu je igralo i od pomisli na to. Obećao je da će Tana privesti pravdi. To je to.

Lesi mu mahnu iz svoje zgrade, pa pokaza prema zadnjem delu. Krenuće u tom smeru, pa će se pozadi odšunjati do narednih zgrada. Vaks klimnu glavom i odsečno mahnu. On će pokušati da se spoji s Vejnom i Barlom, koji su otišli da provere drugu stranu grada.

Lesi nestade, a Vaks krenu kroz stari hotel prema bočnim vratima. Prolazio je pored starih i prljavih gnezda koja su pravili i pacovi i ljudi. Ovaj grad skuplja protuve kao pas buve. Čak je prošao pored mesta gde je, izgleda, neki namernik napravio malo ognjište služeći se metalnom pločom i kamenjem poređanim ukrug. Pravo je čudo što ta budala nije zapalila celu zgradu.

Vaks lagano otvori bočna vrata i izađe u uličicu između hotela i radnje pored njega. Malopredašnja pucnjava sigurno se čula u celom gradu i neko će doći da vidi šta se desilo. Najbolje da se skloni s vidika.

Vaks lagano obiđe zadnji deo radnje, tiho hodajući po tlu od nabijene crvene gline. Padina je bila obrasla korovom, izuzev ulaza u stari trap. Vaks ga obiđe, pa zastade odmeravajući pogledom jamu uokvirenu drvenim ramom.

Možda...

Kleknu pored otvora i zagleda se unutra. Nekada su tu bile merdevine, ali istrulile su – ostaci su se videli u vidu hrpe starih krhotina. U vazduhu se osećala memla... kao i tračak dima. Neko je unutra palio baklju.

Vaks baci metak u rupu, pa skoči držeći spreman pištolj. Dok je padao, on ispuni svoju gvozdenu metalsvest, smanjujući svoju težinu. Bio je Dvorodni – ne samo Alomant već i Feruhemičar. Njegova alomantska moć bila je Čelikopotisak, a njegova feruhemijska moć, zvana Podešavanje, bila je sposobnost da postaje lakši ili teži. Bila je to moćna kombinacija darova.

On se Gurnu o hitac ispod sebe, usporavajući pad tako da se lagano dočeka na noge. Onda vrati težinu na normalu – bolje reći, normalu za

njega. On se često kreće sa tri četvrtine svoje uobičajene težine, tako da je lakši na nogama i brže reaguje.

Šunjao se po mraku. Bilo je dugo i naporno otkrivati gde se Krvavi Tan krije. Na kraju, činjenica da se Feltrel odjednom ispraznio od drugih razbojnika, luralica i nesrećnika bila je veliki pokazatelj. Vaks je pazio kako hoda, trudeći se da bude što tiši dok je odmicao dublje u podrum. Tu se miris dima osećao još jače, i premda je svetlo bilo sve slabije, razabrao je ložište pored zemljanog zida. To i merdevine koje mogu da se prenesu do ulaza.

To ga navede da zastane, jer je nagoveštaj da je ko god da se krije u podrumu – možda je to Tan, ili neko sasvim drugi – i dalje bio tu. Osim ako nema još nekog izlaza. Vaks se odšunja još malo napred, čkiljeći u mraku.

Pred njim se videlo svetlo.

Vaks tiho nategnu oroz, pa iz maglokaputa izvadi bočicu i otčepi je zubima. Iskapi gutljaj viskija i čelika, obnavljajući zalihu u sebi. Rasplamsa čelik. Da... u tunelu pred njim ima metala. Koliko li je ovaj podrum dugačak? Pretpostavio je da je mali, ali drvene grede kojima je ojačan govore da je taj prostor dublji i duži nego što je pretpostavljao. Više kao rudarsko okno.

Šunjao se napred, usredsređen na te metalne linije. Neko bi zacelo naciľjao puškom ili pištoljem kad bi ga primetio, a metal bi zadrhtao, što bi mu dalo priliku da ga Gurne tom nekom iz ruku. Ništa se nije mrdalo. On lagano krenu napred, osećajući miris vlažnog tla, memle i prokljajalih krompira. Priđe treperavom svetlu, ali ništa nije čuo. Metalne linije nisu se mrdale.

Naposletku se primakao dovoljno blizu da razazna fenjer kako visi okačen o kuku u drvenoj gredi pored zida. Još nešto je visilo posred tunela. Telo? Neko obešen? Vaks opsova i požuri napred, pazeći da ne nabasa na neku zamku. To *jeste* bio leš, ali ga je to zbunjivalo. Na prvi pogled delovalo je da je tu godinama. Oči su ispale iz glave, a koža se pripila uz kost. Telo nije smrdelo, niti je bilo naduto.

Činilo mu se da ga prepoznaje. Džormin, kočijaš koji donosi poštu u Vremenik iz udaljenijih sela u tom kraju. Ako ništa drugo, to je bila njegova uniforma, a i kosa je ličila na njegovu. On je bio jedna od prvih Tanovih žrtava, i Vaks je krenuo u lov na Tana nakon što je on nestao. To je bilo pre svega dva meseca.

Mumificiran je, pomislio je Vaks. *Uštavljen kao koža*. Preplavilo ga je gađenje – povremeno je pio s Džorminom i premda je taj čovek bio sklon varanju u kartama, bio je prijatno društvo.

Ni to kako je bio obešen nije bilo nešto obično. Džorminove ruke bile su žicama nameštene tako da su raširene ustranu, glava naherena, a usta razjapljena. Vaks se okrenu da ne gleda grozni prizor, a oko mu je igralo.

Pažljivo, rekao je samom sebi. *Nemoj da mu dozvoliš da te razbesni. Budi usredsređen*. Vrtiće se da spusti Džormina. Trenutno ne sme da pravi buku. Makar zna da je na pravom putu. Ovo je sigurno jazbina Krvavog Tana.

U daljini se videlo još neko svetlo. *Koliko* je ovaj tunel dugačak? Priđe toj lokvi svetlosti i tu zateče još jedan leš, koji je visio postrance po zidu. Bila je to Anarel, geolog; obilazila je taj kraj i nestala ubrzo nakon Džormina. Jadna žena. Bila je osušena na isti način kao on, a telo joj je bilo prikovano uza zid u vrlo specifičnom položaju, kao da je na kolenima i zagleda gomilu kamenja.

Još jedna lokva svetlosti dozivala ga je napred. Ovo očitó nije podrum – već verovatno nekakav krijumčarski tunel iz vremena kad je Feltrel bio imućan grad. Tan ga nije napravio, svakako ne kad se u obzir uzmu ove propale drvene potpore.

Vaks je prošao pored još šest leševa, a svaki je bio obasjan svojom blistavom svetiljkom i namešten u određeni položaj. Jedan je sedeo na stolici, drugi bio razapet kao da leti, nekoliko ih je bilo prikucano za zid. Dalji leševi bili su svežiji, a poslednji nedavno ubijen. Vaks nije prepoznao vitkog čoveka, koji je visio salutirajući jednom rukom.

Rđá i Propast, pomislio je Vaks. *Ovo nije jazbina Krvavog Tana... već njegova galerija*.

Osećajući mučninu, Vaks krenu ka narednom svetlu. Ovo je bilo drugačije, jače. Kako je prilazio, shvatio je da vidi sunčevu svetlost kako se prosipa kroz četvrtastu rupu u tavanici, verovatno nekadašnji kapak koji je istrunuo ili se odlomio. Tlo se postepeno uzdizalo prema toj rupi.

Vaks je otpuzao uz padinu, pa oprezno proturio glavu napolje. Izronio je u nekoj zgradi. Premda krova više nije bilo, zidovi od cigala uglavnom su bili netaknuti, a u prednjem delu zgrade, levo od Vaksa, bila su četiri oltara. Stara kapela posvećena Preživlom. Činilo se da je prazna.

Vaks ispuza iz rupe, držeći sterion pridignut uz glavu, a kaput mu je bio kaljav od prljavštine odozdo. Prijao mu je miris čistog i suvog vazduha.

„Svaki život je priredba”, javi se neki glas, odjekujući u propaloj crkvi.

Vaks smesta čučnu u stranu, pa se zakotrlja ka oltaru.

„Ali mi nismo izvođači”, nastavi taj glas. „Mi smo lutke na koncima.”

„Tane”, odvrati Vaks. „Izađi.”

„Video sam Boga, čuvaru zakona”, prošapta Tan. Gde li je? „Video sam Smrt lično, sa klinovima u njegovim očima. Video sam Preživelog, koji je život.”

Vaks prelete pogledom po crkvi. Bila je zakrčena slomljenim klupama i popadalim kipovima. Obiđe oltar, ocenjujući da se zvuk čuo iz zadnjeg dela prostorije.

„Drugi ljudi se pitaju”, javi se Tanov glas, „ali ja znam. Znam da sam marioneta. Svi smo. Da li ti se dopada moja predstava? Baš sam se trudio da je priredim.”

Vaks nastavi da se kreće duž desnog zida zgrade, a čizme su mu ostavljale trag u prašini. Disao je plitko, znoj mu je klizio niz levu slepoočnicu. Oko mu je igralo. Pred očima su mu bili samo leševi na zidovima.

„Mnogima se nikada ne ukaže prilika da stvaraju istinsku umetnost”, kaza Tan, „a najbolje izvedbe su one koje se ne mogu ponoviti. Meseci, godine utrošeni na pripremu. Sve precizno postavljeno. Međutim, na kraju ipak počnu da trule. Nisam mogao da ih zaista mumificiram. Nisam imao ni vremena ni resursa. Mogao sam da ih sačuvam tek toliko da pripremim ovu jednu priredbu. Sutra će već biti upropašteni. Jedino si ti to video. Jedino ti. Računam... svi smo samo marionete... vidiš...”

Glas *jeste* dopirao iz zadnjeg dela prostorije, pored šuta koji je Vaksu zaklanjao vidik.

„Neko drugi nas pomera”, reče Tan.

Vaks iskoči iza hrpe šuta dižući sterion.

Tan je tu stajao držeći Lesi ispred sebe, a usta su joj bila povezana, oči razrogačene. Vaks se ukoči. Lesi je krvarila iz rane na nozi i ruci. Bila je ustreljena i bleđa. Tan je uspeo da je nadjača zato što je ostala bez dosta krvi.

Vaks uspori lupanje srca i disanje. Nije osećao strepnju. To sebi nije mogao da priušti; možda mu od toga zadrhti ruka, pa promaši. Video je Tanovo lice pored Lesinog; čovek je stezao žicu oko njenog vrata.

Tan je bio vitak čovek vretenastih prstiju. Nekada je bio pogrebnik. Crne kose, proređene, zalizane unazad pomoću ulja. Lepo odelo je sada bilo krvavo.

„Neko drugi nas pomera, čuvaru zakona”, tiho kaza Tan.

Lesi pogleda Vaksa pravo u oči. Oboje su znali šta se radi u ovakvim okolnostima. Poslednji put kad se ovako nešto desilo, on je bio zarobljen. Ljudi uvek pokušavaju da ih iskoriste jedno protiv drugog. Lesi smatra da to nije smetnja. Ona bi rekla da Tan *ne zna* da su njih dvoje par, odmah bi je ubio. Ovako ju je oteo. To im daje priliku da se izbave.

Vaks nanišani niz cev steriona. Povučte okidač sve do ivice opaljenja i Lesi trepnu. Jednom. Dva puta. Tri puta.

Vaks opali.

Istog trenu Tan povučte Lesi udesno.

Prasak se prolomi, odjekujući o glinene cigle. Lesina glava trznu se unazad kad je Vaksov metak pogodi tačno iznad desnog oka. Krv briznu po zidu pored nje. Ona se skljoka.

Vaks je samo stajao ukočeno, užasnuto. *Ne... nije tako... ne može...*

„Najbolje izvedbe”, kaza Tan smešeći se i gledajući Lesino telo, „jesu one koje se mogu prirediti samo jednom.”

Vaks ga ustrela u glavu.